

Варто звернути увагу, що загальний порядок укладення договору закріплено ст. 638 ЦК України – «договір вважається укладеним, якщо сторони у належній формі досягли угоди з усіх істотних умов договору» [3]. Оскільки Законом України «Про електронну комерцію» встановлено особливі вимоги щодо підписання електронних повідомлень, є нагальною необхідність привести норми ЦК України у відповідність з цими вимогами, зокрема, доповнити ч. 2 ст. 638 ЦК нормами щодо належної форми вираження акцепту.

Список використаної літератури:

1. Козье Д. Электронная коммерция /Д. Козье: пер. с англ. – М.: Издательско-торговый дом «Русская Редакция», 1999. – 288 с.
2. Цивільне право України: курс лекцій. У 6-ти т. Т.5. Кн. 2. Договірне право: Ч. 1. Загальні положення та договори на передачу майна у власність /Р.Б. Шишка (керівник авт. кол.), Є.О. Мічурин та ін.; за ред. Р.Б. Шишки. – Харків: Еспада, 2006. – 336 с.
3. Цивільний кодекс України: наук.-практ. комент. / За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. – К.: Істина, 2004. – 928 с.

Сулейманова Сусанна Рефатівна

Національний університет “Одеська юридична академія”,
старший викладач кафедри цивільного процесу
кандидат юридичних наук

УПРОВАДЖЕННЯ ПИСЬМОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ФОРМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВІДПОВІДНО ДО СУДОВОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ

Важливим етапом розвитку вітчизняної правової системи стала ратифікація Україною 17 липня 1997 року Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [1]. Україна взяла на себе зобов'язання гарантувати кожному, хто перебуває під її юрисдикцією, права і свободи, визначені в розділі I Конвенції. Серед таких прав особливе місце займає право на справедливий і публічний розгляд справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, яке закріплене у статті 6 Конвенції. Попри це, на жаль, наша держава вже значний проміжок часу є лідером за кількістю скарг до Європейського суду з прав людини й, як свідчать статистичні дані, найбільша кількість скарг проти України пов'язана саме із тривалим розглядом справ [2]. Причина цього криється у недосконалості судових процедур. Так, використання судом розгорнутої судової процедури при розгляді всіх

спорів не відповідає принципу процесуальної економії. Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) у своїх рішеннях зазначав, що коли суд вирішує тільки питання права, то письмове провадження є доцільнішим, ніж усні слухання. У певних випадках влада має право брати до уваги міркування ефективності й економії. Зокрема, коли фактичні обставини не є предметом спору, а питання права не становлять особливої складності, та обставина, що відкритий розгляд не проводився, не є порушенням вимоги пункту 1 статті 6 Конвенції про проведення публічного розгляду справи. Зазначена позиція сформульована у справах «Axen v. Germany» (Аксен проти Німеччини) [3], «Varela Assalino v. Portugal» (Варела Ассаліно проти Португалії) [4].

Таким чином, перед Україною постала нагальна потреба в оптимізуванні судових процедур, що і було реалізовано в ході судової реформи шляхом прийняття 03 жовтня 2017 року Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [5]. Так, у ЦПК України поряд із загальним позовним провадженням з'явилася нова форма судового провадження – спрощене позовне провадження, яке застосовується до окремих категорій спорів, для яких пріоритетним є швидкий розгляд. Більш детально інститут спрощеного провадження розкрито у главі 10 розділу III ЦПК України. Також для оптимізації цивільного судочинства в новому ЦПК України упроваджено розгляд справ в порядку письмового провадження. Відповідно до частини 1 статті 7 ЦПК України, розгляд справ у судах проводиться усно і відкрито, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Згідно з частиною 13 вказаної статті, розгляд справи здійснюється в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами, якщо ЦПК України не передбачено повідомлення учасників справи. У такому випадку судові засідання не проводяться.

Отже, судочинство може проводитися усно або в порядку письмового провадження.

Так, законодавчі зміни торкнулись наказного провадження, а саме: порядку і наслідків розгляду заяви про скасування судового наказу. Відповідно до статті 105-1 ЦПК України в редакції 2004 року, заява про скасування судового наказу розглядалася в судовому засіданні із викликом сторін. У чинній редакції ЦПК України, статтею 171 передбачено, що заява про скасування судового наказу розглядається в порядку письмового провадження без проведення судового засідання та без виклику сторін. У разі скасування судового наказу, суд в ухвалі роз'яснює заявнику його право на звернення до суду в порядку спрощеного позовного провадження. В апеляційному провадженні статтею 369

ЦПК України передбачено розгляд окремих категорій справ в порядку письмового провадження без повідомлення учасників справи. У суді касаційної інстанції розгляд справ здійснюється в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. Так, частиною першою статті 402 ЦПК України передбачено, що у суді касаційної інстанції скарга розглядається за правилами розгляду справи в порядку першої інстанції в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи. І лише у разі необхідності учасники справи можуть бути викликані для надання пояснень у справі.

Розглянуті новації процесуального законодавства є прогресивними, підтвердженням цієї тези слугують правові позиції ЄСПЛ про те, що публічний розгляд справи може бути виправданим не у кожному випадку. Коли мають бути вирішені тільки питання права доцільно розглядати справи в порядку письмового провадження. Представляється, що упровадження в цивільне судочинство розгляду справ в порядку письмового провадження сприяє тиме дотриманню принципу процесуальної економії та прискоренню судочинства.

Список використаної літератури:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Судовий симптом: чому Україна в лідерах за кількістю скарг до ЄСПЛ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/судовий-симптом-чому-україна-в-лідерах-за-кількістю-скарг-до-єспл/a-37405241>.
3. Judgement in Case of Axen v. Germany 8 December 1983 : The European Court of Human Rights [Електронний ресурс] / European Court of Human Rights, Council of Europe. – Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22fulltext%3A%5B%22CASE%20OF%20AXEN%20v.%20GERMANY%22%5D%2C%22itemid%3A%5B%22001-57426%22%5D%7D>
4. Judgement in Case of Varela Assalino v. Portugal 25 April 2002 : The European Court of Human Rights [Електронний ресурс] / European Court of Human Rights, Council of Europe. – Режим доступу: <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22fulltext%3A%5B%22Varela%20Assalino%20v.%20Portugal%22%5D%2C%22itemid%3A%5B%22001-181161%22%5D%7D>
5. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів [Електронний ресурс]: Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>.